

Opravična št.:

Up-385/01

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2003:Up.385.01

Akt:

Ustavna pritožba A. A. zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 220/2001 z dne 13. 7. 2001 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 237/2001 z dne 31. 5. 2001 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 704/2001 z dne 23. 5. 2001 in zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 223/2001 z dne 22. 5. 2001 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 674/2001 z dne 14. 5. 2001

Izrek:

Ustavna pritožba A. A. zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 220/2001 z dne 13. 7. 2001 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 237/2001 z dne 31. 5. 2001 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 704/2001 z dne 23. 5. 2001 in zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 223/2001 z dne 22. 5. 2001 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 674/2001 z dne 14. 5. 2001 se zavrže.

Evidenčni stavek:

Ker pritožnik v zvezi z dejanji, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika ni izkazal izčrpanosti vseh pravnih sredstev, je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrglo.

Geslo:

1.4.52.4 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke v postopku ustavne pritožbe - Izčrpanje pravnih sredstev.

1.5.5.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Ločena mnenja članov - Pritrdilna mnenja.

Pravna podlaga:

Člen 55.1.2, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

[Up-385-01.pdf](#)

[Up-385-01_LM.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-385/01-11

8. 4. 2003

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe A. A. iz Ž., ki ga zastopa B. B., odvetnik v Z., na seji senata dne 25. marca 2003 in v postopku po četrtem odstavku 55. člena Zakona o

sklenilo:

Ustavna pritožba A. A. zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 220/2001 z dne 13. 7. 2001 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 237/2001 z dne 31. 5. 2001 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 704/2001 z dne 23. 5. 2001 in zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 223/2001 z dne 22. 5. 2001 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 674/2001 z dne 14. 5. 2001 se zavrže.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pritožnik vlaga ustavno pritožbo zoper odločitve sodišč o podaljšanju pripora zaradi utemeljenega suma storitve treh kaznivih dejanj ugrabitve in dveh kaznivih dejanj umora v sotorilstvu. Zatrjuje kršitev 19. in 20. člena Ustave z utemeljitvijo, da je bil od 15. oziroma 16. 5. 2001 do 23. 5. 2001 v priporu brez sodne odločbe. Predlaga, naj Ustavno sodišče ustavni pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo razveljavi.

2. Višje sodišče v Ljubljani je s sklepom št. II Kp 223/2001 z dne 22. 5. 2001 pritožnikovi pritožbi zoper prvostopenjski sklep o podaljšanju pripora št. Ks 674/2001 z dne 14. 5. 2001 ugodilo. Sklep je razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovno odločanje prvostopenjskemu sodišču. S sklepom št. Ks 704/2001 z dne 23. 5. 2001 je Okrožno sodišče v Ljubljani v ponovnem odločanju pripor zoper pritožnika podaljšalo. Pred izdajo tega izpodbijanega sklepa naj bi bil pripor (v katerem se je pritožnik nahajal od 21. 3. 2000 dalje) pritožniku zadnjič pravnomočno podaljšan pred več kot dvema mesecema (dne 15. 3. 2001). Pritožnik je zoper ta sklep vložil pritožbo, ki jo je Višje sodišče s sklepom zavrnilo. S sodbo Vrhovnega sodišča je bila zavrnjena tudi zahteva za varstvo zakonitosti. Iz obrazložitve sodbe izhaja, da zahteve, da je obdolženi lahko pridržan v priporu le na podlagi sklepa o njegovem podaljšanju, ni mogoče razlagati tako, da se pripornik v primeru razveljavitve takega sklepa takoj izpusti, temveč bi moralo sodišče, ko prenehajo priporni razlogi, s posebnim sklepom pripor odpraviti.

3. Po mnenju pritožnika je taka razlaga Vrhovnega sodišča, ob upoštevanju 19. in 20. člena Ustave, nedopustna. V zvezi s tem se sklicuje na stališče občne seje Vrhovnega sodišča, da mora biti priprtemu odločba o podaljšanju pripora vročena pred iztekom dvomesečnega roka, najkasneje pa 24 ur po njem. Pritožnik meni, da je pripor zakonit le do izteka veljavnosti prej izdanega sklepa o priporu, oziroma ob upoštevanju 20. člena Ustave še nadaljnjih 24 ur. Po izteku tega roka bi moral organ, ki izvaja pripor, priprtega nemudoma izpustiti, saj je slednji lahko priprt le na podlagi veljavne sodne odločbe.

B.

4. Po določbi 50. člena Zakona o Ustavnem sodišču (v nadaljevanju ZUstS) lahko vsakdo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vloži pri Ustavnem sodišču ustavno pritožbo, če meni, da mu je s posamičnim aktom državnega organa kršena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina. Po določbi 51. člena ZUstS se ustavna pritožba lahko vloži, ko so izčrpana vsa pravna sredstva. Ustavna pritožba se lahko vloži, ko so izčrpana redna in praviloma tudi izredna pravna sredstva.

5. Pritožnik uveljavlja kršitev pravice iz 19. člena Ustave in zatrjuje kršitev 20. člena Ustave.

Zatrjevani kršitvi naj bi bili storjeni s tem, da je bil v priporu določen čas brez izdane odločbe. Izčrpanost pravnih sredstev pred vložitvijo ustavne pritožbe izkazuje z izčrpanostjo rednih in izrednih pravnih sredstev zoper sklep o podaljšanju pripora. Že v odločbi št. Up- 185/95 z dne 24. 10. 1996 (OdlUS, V, 186) je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da uveljavljanje kršitve pravice do osebne svobode, ki naj bi bila storjena s tem, da je bil pritožnik v priporu določen čas brez izdane sodne odločbe, ne more biti predmet ustavne pritožbe zoper izpodbijane priporne sklepe.

Pripori sklep lahko za pritožnika učinkuje šele od njegove vročitve pritožniku in se zato ne more nanašati na čas odvzema prostosti pred tem. Sklep, izdan pred tem sklepom, pa, ker je bil kasneje razveljavljen, tudi ne pokriva spornih dni v priporu. V tem primeru gre lahko le za to, da je bila z morebitnim nezakonitim dejanjem, ki naj ne bi imelo podlage v sodni odločbi, kršena pritožnikova pravica do osebne svobode. Po določbi drugega odstavka 157. člena Ustave odloča o zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, v upravnem sporu pristojno sodišče. Iz navedb v ustavni pritožbi izhaja, da pritožnik navedenega sodnega varstva ni izčrpal, zato je treba ugotoviti, da pred vložitvijo ustavne pritožbe ni izčrpal razpoložljivih pravnih sredstev.

6. Ker procesna predpostavka izčrpanosti pravnih sredstev ni podana, je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrglo.

C.

7. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi druge alineje prvega odstavka 55. člena ZUstS v sestavi: predsednik senata dr. Zvonko Fišer ter člana dr. Ciril Ribičič in dr. Mirjam Škrk. Sklep je sprejel soglasno. Sodnik Ribičič je dal pritrnilno ločeno mnenje. Ker senat ustavne pritožbe ni sprejel, je bila zadeva v skladu z določbo četrtega odstavka 55. člena ZUstS predložena drugim sodnicam in sodnikom Ustavnega sodišča. Ker se za sprejem niso izrekli trije od njih, ustavna pritožba ni bila sprejeta v obravnavo.

Predsednik senata
dr. Zvonko Fišer

Up-320/01 in Up-385/01
31. 3. 2003

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Ribičiča

Glaseval sem za sprejem obeh sklepov, s katerima sta bili zavrženi ustavni pritožbi A. A. in A. A. Tako sem ravnal zato, ker je prepričljiva utemeljitev take odločitve, po kateri v primeru pripora brez zakonite podlage ni mogoče izpodbijati niti pripornega sklepa, s katerim je bil pripor odrejen (ker je ta po dveh mesecih prenehal veljati), niti sklepa o ponovni odreditvi pripora, ki nezakonitega stanja ni mogel povzročiti, ampak ga, nasprotno, konča. Redna sodišča so se sicer večkrat postavila na stališče, da obdolženca ni mogoče izpustiti na prostost takrat, ko poteče rok, do katerega je odrejen pripor, pač pa je izpustitev iz pripora mogoča ravno na podlagi posebne odločitve, da pripori razlogi več ne obstojijo. Toda to stališče bi lahko v praksi vodilo do velike samovolje pri posegih v človekovo svobodo. Zato se strinjam z odločitvijo Ustavnega sodišča, po kateri kršitev pravice do osebne svobode, ki naj bi bila storjena s tem, da je bil pritožnik v priporu določen čas brez izdane sodne

odločbe, ne more biti predmet ustavne pritožbe zoper priporne sklepe, ki se na sporni del pripora ne nanašajo. Takšno stališče pomeni, da bi moral prizadeti, preden sproži ustavno pritožbo, sprožiti upravni spor na podlagi drugega odstavka 157. člena Ustave (odločanje o zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo).

Takšno stališče je Ustavno sodišče sprejelo že večkrat. Tako je v odločbi št. Up-185/95 iz leta 1996 zapisalo: "Sklep Okrožnega sodišča lahko za pritožnika učinkuje šele od njegove vročitve pritožniku in se zato ne more nanašati na čas odvzema prostosti pred tem. V tem primeru, gre lahko le za to, da je bila z morebitnim nezakonitim dejanjem, ki naj ne bi imelo podlage v sodni odločbi, kršena pritožnikova pravica do osebne svobode. Po odločbi drugega odstavka 157. člena Ustave odloča o zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, v upravnem sporu pristojno sodišče". Zastavlja se vprašanje učinkovitosti pravnega sredstva, na katerega se Ustavno sodišče večkrat sklicuje v časovno daljšem obdobju (1996 - 2003), vendar ustavni pritožniki vedno znova ponavljajo isto napako in se obračajo na Ustavno sodišče, ne da bi prej izčrpali upravni spor. To pa pomeni, da se njihove ustavne pritožbe zavržejo, čeprav je očitno, da so bili določen čas v priporu brez sodne odločbe. Zato je Ustavno sodišče za pričujoča primera sklenilo, da objavi sklep o zavrženju ustavnih pritožb, sam pa sem se odločil za pritrdilno ločeno mnenje, ki naj opozarja obdolžence in njihove zagovornike, kako morajo ravnati v primeru nezakonitega pripora po poteku roka, določenega v pripornem sklepu. Samo v primeru, če bodo prizadeti pravočasno, še preden bo sanirana kršitev z novim pripornim sklepom, sprožili upravni spor, se bo pokazalo, ali je to pravno sredstvo tisto, ki lahko razreši problem nezakonitega pripora.

Ustavno sodišče je v konkretnem primeru zaradi 8-urnega časovnega zamika v že citirani odločbi št. Up-185/95 iz leta 1996 ugotovilo očitno kršitev 19. člena Ustave, ki daje vsakomur pravico do osebne svobode. V obravnavanih primerih iz leta 2001, torej pet let pozneje, je prišlo do podobnih kršitev, pri katerih pa je pripor brez sodne odločbe trajal bistveno dalj časa (6 oziroma 7 dni). Zato se zastavlja vprašanje, ali so odvetniki, ki zastopajo obdolžence, seznanjeni s stališčem Ustavnega sodišča oziroma vprašanje, zakaj se ne odločajo za upravni spor, kadar pripor traja, čeprav nima več podlage v sodni odločbi. Dokler niso sproženi takšni upravni spori, se zastavlja vprašanje, ali je to pravno sredstvo sploh lahko učinkovito, glede na to, da gre za primere, ki jih je treba razreševati tako rekoč prek noči. Šele upravno sodišče bo lahko prisililo upravnika zapora, v katerem se obdolženi nahaja, da ga bo nemudoma izpustil na prostost, čim bo potekel v pripornem sklepu določeni rok pripora. Glede na to, da gre za enega najbolj občutljivih posegov v človekove pravice, za omejevanje človekove svobode, je prav, da se kršitve odpravljajo hitro in učinkovito.

Zavrženje ustavnih pritožb A. A. in A. A. pritožnikoma ne more pomagati, razen v toliko, da iz obeh sklepov nedvomno izhaja, da sta bila precej časa v priporu nezakonito, brez sodne odločbe.

Pač pa lahko upoštevanje teh dveh sklepov pomaga novim obdolžencem (ki se bodo znašli v podobni situaciji) in njihovim zagovornikom. Glede na to, da je kazenski senat ocenil, da tovrstna splošna opozorila ne sodijo v obrazložitev njegovih sklepov, sem se odločil o njih napisati tole ločeno mnenje.

dr. Ciril Ribičič

Vrsta zadeve:
ustavna pritožba

Vrsta akta:
posamični akt

Vlagatelj:**Datum vloge:**

11. 9. 2001

Datum odločitve:

25. 3. 2003

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

Objava:

Uradni list RS, št. 36/2003 in OdlUS XII, 60

Dokument:

US22202